

زمستان است

پیشان گشت چین زلف سوسن
سیه بادی چو پرافت سمومی
گرفت اندر چمن ناگه وزیدن
به غیر از گلشن تحقیق «پروین»
چه بادی از خزان بودست ایمن
یا سعدی که در بیتی درباره‌ی زمستان می‌گوید
زمستان است و بی برگی بیا ای باد نورزوم
بیابان است و تاریکی بیا ای قرص مهتابم

از این ناامیدی باید به در آمد و به فصلی نگریست که ذخیره‌آفرین است، این ذخایر هرچه بیشتر، بهار و تابستانی دلنشین‌تر انتظار می‌رود. به زندگی باید بازگشت و زمستان را به‌عنوان فصلی زیبا گرامی داشت.

روزهایی که هم‌اکنون در آن هستیم - روزهای مردادی - هم‌زمان است با برگزاری نخستین المپیک نوجوانان و جوانان که از سوی IOC - به‌عنوان حرکتی جدید در ورزش بین‌المللی - بنیان نهاده شده است. IOC دو هدف را برای برگزاری این بازی‌ها تبیین کرده است - زنده نگه داشتن هرچه بیشتر و بهتر روح نهضت و جنبش المپیک و گسترش ورزش‌های المپیک در نزد کودکان و نوجوانان. چنانچه انتظار می‌رفت چین پیش‌تاز اولین دوره بازی‌های المپیک جوانان شد و نشان داد پشتوانه‌ای قوی برای رده‌های ملی بزرگسال خود در انبان دارد. این پشتوانه‌سازی در کشور چین می‌تواند الگوی سازنده‌ای برای کشورمان باشد و ضرورتی ندارد تلاش‌های بدیع را بنیان نهاد که سعی و خطا در آن همواره ساری و جاری است. مدل گسترش ورزش در کشور چین، ریشه در توسعه ورزش‌های پایه در درجه اول و توجه به ورزش دانش‌آموزی در درجه دوم دارد. هم‌اکنون، اگر کل کاروان ورزشکاران چینی شرکت کننده در بازی‌های المپیک جوانان سنگاپور را ارزیابی کنیم،

در روز پانزدهم مرداد ماه یک هزار و سیصد و هشتادونه است که این سرمقاله را می‌نویسم. در اوج گرما باید برای فصلی سرد و بارانی مطلب بنویسم. این ویژگی مجلات تخصصی رشد است که بعضاً به‌صورت فصلنامه انتشار می‌یابند و سردبیر باید به‌خاطر محدودیت‌های چاپ و توزیع مجلات از مدت‌ها پیش سرمقاله‌ای را بنویسد که با زمان نشر فصلنامه هماهنگی داشته باشد. بسیار عجیب است که در اوج گرما، انسان بحث از ویژگی‌های سرما بکند. تردیدی نیست که این توالی فصل‌ها از پی هم، عظمت طبیعت را به انسان یادآوری می‌کند که همه‌چیز از پس یک دوره‌ای دگرگون می‌شود و راه‌حل این است که خود را با ویژگی‌های همان فصل هماهنگ کند تا به غایت از آن لذت ببرد. فصل زمستان، فصل فراوانی برخی از نعمات الهی - باران و برف - است که ذخایر زیرزمینی و روزمینی آبی هستند که در سر آغاز بهار (فصل رویش) و شروع تابستان، انسان را یاری می‌کنند تا به یکی از مهم‌ترین خلقت‌های خداوندی - آب - دسترسی ممکن باشد. با وجود این، بیشتر در تاریخ ادبیات ما، زمستان با سختی توصیف شده است. نگاه کنید:

دگر باره شد از تاراج بهمن
تهی از سبزه و گل راغ و گلشن
پریرویان ز طرف مرغزاران
همه یک‌باره بر چیدند دامن
خران کرد آنچنان آشوب برپای
که هنگام جدل شمشیر قارن
ز بس گردیده هر دم تیره ابری
حجاب چهره‌ی خورشید روشن
بنفشه بر سمن بگرفت ماتم
شقایق در غم گل کرد شیون
سترده شد فروغ روی نسرين

بعید است ورزشکار غیر دانش‌آموزی در میان آن‌ها یافت. این آهنگ دونوتی زیبایی ورزش چین را باید نگریست، بدان اندیشید و آن را الگو گرفت و فرایند استعدادیابی در آن را کندوکاو کرد و به کار گرفت.

مخزن عظیم ورزش دانش‌آموزی در کشورمان نیز هم‌چون همان پشتوانه‌سازی آب در فصل زمستان است که در فصل بهار و تابستان با اطمینان می‌توان از آن ذخایر بهره‌برداری کرد. برای بهره‌برداری مناسب از این ذخیره باید به چند نکته توجه کرد:

۱. ورزش دانش‌آموزی تا ۱۴ میلیون عضو رسمی را تحت پوشش دارد که یک برنامه‌ریزی مناسب کمک می‌کند تا استعدادها را فراوان ورزشی در بین آن‌ها هم‌چون سر برآوردن گیاهی از دل زمین - سر برآورند، اما رشد مطلوب آن هم‌چون همان شرایط کاشت و داشت و برداشت زمین است. بدون تردید، شرایط دیمی، محصول به‌بار می‌دهد، اما بسیار متفاوت با روش کاشت و داشت و برداشت علمی محصولات کشاورزی است. برنامه‌ریزی و تداوم اجرایی آن و رفع نقائص احتمالی در این پروسه، ضامن توسعه ورزش دانش‌آموزی در یک دوره ۲۰ ساله است که به تدریج ثمرات آن به‌بار خواهد نشست. باید پذیرفت ورزش دانش‌آموزی در هیچ دوره‌ای، یک برنامه‌ریزی جامع و بلندمدت نداشته است. شاهد آن دگرگونی هر از چند تشکیلات ستادی است که به تبع آن تشکیلات استانی و شهرستانی دگرگون می‌شوند و همین یک نکته کافی است تا غلظت برنامه‌ریزی طی دوران کوتاهی به سرعت رقیق شود.

۲. هنوز نقش ورزش دانش‌آموزی در کل ورزش کشور، برنامه‌ریزی شده نیست. این قلم برای چندین بار این موضوع را مطرح می‌کند که فعالیت‌های موازی در ورزش نوجوانان و جوانان باید متمرکز شود و بهترین مکان برای استقرار این تمرکز، وزارت آموزش و پرورش است. باید بپذیریم ورزش دانش‌آموزی باید متولی برنامه‌ریزی، هدایت و اجراهای ورزش در نوجوانان و جوانان کمتر از ۱۸ سال شود و به تناسب بودجه مناسب برای اجرای برنامه‌هایش بدان اختصاص یابد. در دو دهه‌ی گذشته، سازمان‌های ورزشی فدراسیونی کشور تبدیل به نهادهای نیرومندی شده‌اند که با بودجه مکفی، برنامه‌های ورزشی زیادی اجرا می‌کنند که بخشی از آن‌ها، برنامه‌های ورزشی نوجوانان و جوانان است و از سویی، وزارت آموزش و پرورش سالیانه مسابقات ورزشی گسترده‌ای از سطح درون مدرسه تا سطح کشوری را برنامه‌ریزی و اجرا می‌کند. هر دوی این برنامه‌ها، هزینه‌ای سرسام‌آور هزینه می‌کنند، و این در حالی است که باید از برگزاری مسابقات

تکراری کاست،

ولی برنامه‌ریزی‌های

تمرینی علمی را در دستور کار

قرار دارد. این فرایند روشی است

که در الگوی چینی ورزش نوجوانان و جوانان نیز یافت می‌شود. پرورش استعدادها و ورزشی به مراتب از کشف استعدادها، پیچیده و سخت‌تر است و به برنامه‌ریزی‌های دقیق علمی در چارچوب بلندمدت، میان‌مدت و کوتاه‌مدت نیاز دارد. باید سخت کوشید الگوی مناسبی برای ورزش دانش‌آموزی طراحی کرد.

۳. در تبیین یک الگوی مناسب برای ورزش دانش‌آموزی، یک نیروی انسانی ماهر، نخبه و ورزیده به‌نام معلم و دبیر ورزش، ضروری است. ورزیدگی مهارتی و آمادگی جسمانی برتر از ویژگی‌های اجتناب‌ناپذیر معلمان ورزش به‌شمار می‌رود، ولی از آن مهم‌تر توانایی آن‌ها در هدایت اجتماعی، فرهنگی و شخصیتی دانش‌آموزان است. در دو دهه‌ی گذشته و با رشد فنی بیشتر ورزشکاران ولی گاه شاهدیم که رفتارهای اخلاقی و فرهنگی ورزشکاران از دایره‌ی رفتار شایسته خارج می‌شود و دست به اقداماتی از جمله دوپینگ برای موفقیت در میادین داخلی و بین‌المللی ورزشی می‌زنند. این سقوط اخلاقی و رفتاری علیرغم اقتدای جامعه و ورزش کشور به نمونه زهد و رستگاری و انسانی مولا علی(ع)، پیام روشنی نیست و مبین این نکته است که فعالیت‌های ورزشی کشورمان در دو دهه‌ی گذشته بیشتر در موارد فنی گسترش یافته است و فرهنگ سالاری در آن - هرچند ناخواسته - کم رنگ شده است. داشتن یک فلسفه قوی آموزشی، برخورداری از یک شخصیت والا، قدرت نفوذ در سایرین و دانش فنی پیشرفته از ویژگی‌های یک نیروی انسانی شایسته در گسترش ورزش دانش‌آموزی است.

به امید فردایی بهتر برای ورزش دانش‌آموزی که ذخیره پایان‌ناپذیری برای ورزش کل کشور باشد، این سطر را به پایان می‌بریم.

سردبیر